

Anne Frank Stichting

verslag over 2008

23	Januari	Intensief overleg tussen stadsdeel Centrum, de Anne Frank Stichting, omwonenden, de Bomenstichting en de eigenaar van de tuin waarin de boom staat, heeft geleid tot overeenstemming over het behoud van de kastanjeboom. De boom krijgt een steunconstructie. De veiligheid van het Achterhuis is daarmee gegarandeerd. De stichting Support Anne Frank Tree is verantwoordelijk voor de uitvoering van het project en het onderhoud van de boom.	23	Start van Amsterdam Wereldboekstad met Anne Frank als een van de drie iconen.	Juni	12	Verschillende Anne Frankscholen in Europa planten op Annes geboortedag een zaailing van de 'Anne Frankboom'. De boompjes zijn ontkiemd uit kastanjes van de boom die Anne vanuit het achterhuis kon zien.	17	De Anne Frank Stichting presenteert het nieuwe lespakket Free2choose voor het voortgezet onderwijs.	19	Medewerkers van het Prins Bernhard Cultuurfonds en het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg worden ontvangen in het museum en krijgen een rondleiding.	
4	Februari	Prijsuitreiking van de Anne Frank-fotowedstrijd 'Sources of Inspiration 2007', de Russische Nadya Gorodeskaya wint.	23	In het NCRV-televisieprogramma 'Kaaskoppen & Waterlanders' aandacht voor de historische betekenis van Anne Frank.	24	Supermodel en tv-personality Tyra Banks bezoekt het museum.	30	Mies Bouhuys, schrijfster van jeugdboeken en vele jaren als bestuurslid betrokken bij het werk van de Anne Frank Stichting, overlijdt op 81-jarige leeftijd.	24	Filmregisseur Steven Spielberg bezoekt het Anne Frank Huis.	26	Buren en omwonenden worden ontvangen in het museum.
6		Tijdens een feestelijke bijeenkomst ontvangt de Stichting van de BankGiro Loterij een cheque van 750.000 euro uit de opbrengst van de dertiende trekking. Deze eenmalige bijdrage zal besteed worden aan de bouw van een virtuele vleugel van het museum.	23	Een nieuwjaarskaart van Anne Frank voor haar vriendin Sanne Ledermann is opgedoken in een antiekwinkel in Naarden-Vesting.	24	Supermodel en tv-personality Tyra Banks bezoekt het museum.	5	De tentoonstelling 'Anne Frank – een geschiedenis voor vandaag' is, samen met een tentoonstelling van de boeken die Anne las, te zien in de Openbare Bibliotheek Amsterdam.	6	De eerste maandelijkse Nieuwsbrief Racisme & Extremisme verschijnt met actuele informatie rond racisme, antisemitisme en extremisme.	27	Medewerkers van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam bezoeken het Anne Frank Huis.
15		Miep Gies viert, in besloten kring, haar negenennegentigste verjaardag.	25	De biografie 'Anne Frank, haar leven' voor laaggeletterden wordt gepresenteerd in het museum. Het boek doet in eenvoudig Nederlands verslag van het leven van Anne Frank. De fractievoorzitter van GroenLinks, Femke Halsema, neemt het eerste exemplaar in ontvangst.	1-15	Samen met het CIDI organiseert de stichting een studiereis 'Lesgeven over WOII en de Holocaust' in het Yad Vashem in Jeruzalem, Israël.	11	Muzikant Lenny Kravitz bezoekt het Anne Frank Huis.	6-8	De partnerorganisaties van de Anne Frank Stichting uit Londen, Berlijn en New York komen samen in Amsterdam om ervaringen uit te wisselen en plannen te delen.	10	Perspresentatie van de achtste rapportage van de monitor Racisme & Extremisme bij de Anne Frank Stichting.
28	Maart	In Madrid is de première van de musical 'Ana Frank – un canto a la vida'.	26	De stichting komt in het bezit van een foto van Peter Schiff, een jeugdliefde van Anne Frank.	21	Het Trio Triptych speelt in het kader van het Grachtenfestival Amsterdam live in het museum-café een programma van Franse barokmuziek.	11	Muzikant Lenny Kravitz bezoekt het Anne Frank Huis.	16	Leerlingen van de Parostokschool in Poltava, Oekraïne, spelen een door hen gemaakte balletvoorstelling over Anne Frank. De voorstelling is te zien in het Geert Groote College in Amsterdam, waar op dat moment de Anne Franktentoonstelling is te zien.	11	Ontvangst van medewerkers van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in het museum.
3		In Den Burg West (Texel) wordt het straatnaambord van de nieuwe Anne Frankstraat onthuld door directeur Hans Westra.	29	In het Anne Frank Huis vinden live opnames plaats met presentator Matt Lauer voor het Amerikaanse televisieprogramma 'Today Show'. Het programma trekt ruim 7 miljoen kijkers.	26	Voorzitter lord Janner of Brauns-tone van de Holocaust Educational Trust bezoekt de Stichting.	30	In het televisieprogramma 'Eén-Vandaag' een reportage uit over de restauratie van de plaatjes in de kamer van Anne Frank.	30	Optreden van directeur Hans Westra in de paneldiscussie 'Hoe verdraagzaam zijn we?' in Enschede.	17	Televisiepersoonlijkheid Ruby Wax bezoekt voor haar tv-programma 'Ruby goes Dutch' het museum en wordt rondgeleid door acteur en regisseur Jeroen Krabbé.
9		Medewerkers Jan Erik Dubbelman en Aaron Peterer zijn aanwezig bij de opening van het Durban Holocaust Center in Zuid-Afrika.	4	Ter gelegenheid van de nationale Dodenherdenking wordt een herdenkingsconcert gehouden in de Noorderkerk in Amsterdam; medewerker Maatje Mostart houdt er een inleiding.	21	Het Trio Triptych speelt in het kader van het Grachtenfestival Amsterdam live in het museum-café een programma van Franse barokmuziek.	30-31	De Anne Frank Stichting presenteert zich op de Uitmarkt in Amsterdam.	1	Het museum is tot laat open met een speciaal programma in verband met de Amsterdamse Museumnacht.	21	Amerikaans filmregisseur Woody Allen bezoekt het Anne Frank Huis met zijn gezin.
22	April	Tim Boswell, parlamentslid uit Groot-Brittannië, brengt een bezoek en laat zich informeren over de werkzaamheden van de Anne Frank Stichting. Boswell is voorzitter van de Britse All-Party Parliamentary Group against Antisemitism, die in 2007 een onderzoekrapport uitbracht inzake antisemitisme.	9	Minister-president Jan Peter Balkenende bezoekt het museum met zijn vrouw en dochter.	26	Voorzitter lord Janner of Brauns-tone van de Holocaust Educational Trust bezoekt de Stichting.	1	Ronald Plasterk, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, en echtgenote bezoeken de Stichting.	4	De start van de 'stadsdelentournee' van de tentoonstelling 'Anne Frank – een geschiedenis voor vandaag' vindt plaats in het Technisch College Amsterdam met een toespraak van Ahmed Marcouch, voorzitter van het stadsdeel Slotervaart	31	Het museum ontvangt in 2008 998.943 bezoekers.
			19	Het populaire Duitse jeugdtelvisieprogramma 'Willi wills wissen' is met zijn aflevering over Anne Frank genomineerd voor de belangrijke Duitse televisieprijs de Erich Kästner-Fernsehpreis.	26	Voorzitter lord Janner of Brauns-tone van de Holocaust Educational Trust bezoekt de Stichting.	30-31	De Anne Frank Stichting presenteert zich op de Uitmarkt in Amsterdam.	10	Medewerker Lies Schippers geeft een aantal lezingen en workshops in Montreal, Canada, op uitnodiging van het Goethe-Instituut en het Holocaust Memorial Centre.		
			22	Op de website www.monitorracisme.nl staat het nieuwe online dossier 'Holocaustontkenning'.	21	Het Trio Triptych speelt in het kader van het Grachtenfestival Amsterdam live in het museum-café een programma van Franse barokmuziek.	1	Ronald Plasterk, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, en echtgenote bezoeken de Stichting.				
			29	In Duitsland is 'Alle Juden sind... 50 Fragen zum Antisemitismus' verschenen, een bewerkte vertaling van het in 2005 gepubliceerde boek 'Vijftig vragen over antisemitisme'.	26	Voorzitter lord Janner of Brauns-tone van de Holocaust Educational Trust bezoekt de Stichting.	6	Zangeres Gloria Estefan bezoekt het museum met haar dochter.				

Anne Frank Stichting verslag over 2008

Minister-president Jan Peter Balkenende wordt op 9 mei ontvangen door Hans Westra.

Direct na de entree zijn foto's van Anne Frank uit 1941 te zien.

'Never forget! In life and even more in death Anne Frank has held the world in the innocent spell of her truth and wisdom.'

(Steven Spielberg)

Op 24 september brengt filmregisseur Steven Spielberg een bezoek aan het museum.

Hans Westra
Algemeen directeur

Voorwoord

De zorg voor de plek waar Anne Frank was ondergedoken en waar zij haar dagboek schreef, staat centraal in het beleid van de Anne Frank Stichting. In 2008 is het project 'Behoud en Presentatie Anne Frank Huis' succesvol afgerond. De meest authentieke onderdelen van het achterhuis, de sporen die Anne en haar familieleden daar achterlieten, zijn hiermee voor de komende generaties behouden. Naast dit belangrijke project zijn ook drie ruimtes in het museum vernieuwd. Hiermee komt er meer aandacht in het museum voor Otto Frank en de handschriften van Anne. Haar eerste dagboek, een verjaardagsgeschenk voor haar dertiende verjaardag, heeft een ereplek gekregen.

Een van de kerntaken van de Anne Frank Stichting is het volgen van de ontwikkelingen op het terrein van racisme en extremisme in Nederland. Eind 2008 komt in dat kader de achtste Monitor Racisme & Extremisme uit. Het hoofdstuk dat betrekking heeft op de Partij voor de Vrijheid kreeg veel aandacht. De kern van de zaak betreft de vraag naar de huidige grenzen van de vrijheid van meningsuiting. De Stichting is van mening dat alleen de

onafhankelijke rechter daar helderheid over kan verschaffen.

In de zomer van 2008 hebben we afscheid moeten nemen van Mies Bouhuys. Zij was vanaf 1980 tien jaar lid van het bestuur en daarna lid van de Raad van Advies. Mies heeft het prachtige jeugdboek 'Anne Frank is niet van gisteren' geschreven en heeft jarenlang op scholen verteld over het leven van Anne Frank. Zij wordt erg gemist.

Het verslag van de activiteiten van de Anne Frank Stichting over 2008 is niet compleet zonder een woord van dank aan de vele individuen en organisaties die de Stichting in dat jaar materieel of immaterieel hebben gesteund. Dat was van doorslaggevende betekenis voor de omvang en de kwaliteit van ons werk. Ik hoop ervan uit te mogen gaan dat op die steun ook het komende jaar gerekend mag worden.

Amsterdam, maart 2009

Bezoekers bekijken het dagboek van Anne Frank.

Regisseur Woody Allen poseert in de kamer van Anne Frank.

'Let love rule. It's an honour to be here.
Anne lives on.'
(Lenny Kravitz)

Muzikant Lenny Kravitz laat een bericht achter in het gastenboek.

Museum

‘Het aantal mensen dat het Anne Frank Huis jaarlijks bezoekt, is gezien de grootte van het huis een uitdaging voor ons. Na in 2007 te zijn gestart met de verkoop van kaarten via het internet, zijn in 2008 de openingstijden verruimd. Voor ons team van medewerkers betekent dit dat zij onregelmatig werken. Het is dan ook een heel gepuzzel om het werkrooster rond te krijgen. Het blijft echter een bijzondere werkplek, de medewerkers kunnen dagelijks ondervinden hoe geraakt de bezoekers worden door het levensverhaal van Anne en de overige onderduikers.’

In 2008 heeft het Anne Frank Huis wederom een groot aantal bezoekers mogen ontvangen. Opnieuw lag het bezoekersaantal nabij de één miljoen. Maar liefst 998.943 mensen bezochten het museum, iets minder dan de 1.002.902 in 2007.

Tot laat open

Het merendeel van de – veelal jonge bezoekers – komt uit het buitenland; Engelsen en Amerikanen lopen hierbij voorop, maar ook steeds meer Nederlanders brengen een bezoek aan het Anne Frank Huis. Het hoge aantal bezoekers is mede te danken aan de ruime openingstijden van het museum. Het museum is dagelijks geopend van 9.00 tot 19.00 uur, en in het voorjaar en de zomer tot 21.00 uur. In de drukke zomerperiode, juli en augustus, is het museum zelfs dagelijks tot 22.00 uur geopend. Dit jaar wordt voor het eerst een test gedaan met de afsluiting van de Westermarkt voor het verkeer. Deze proef zorgt voor minder overlast bij omwonenden en komt de veiligheid van de museumbezoekers ten goede.

Actualiteit

In het Anne Frank Huis kunnen bezoekers naast de historische ruimtes, waar de geschiedenis van Anne Frank en de andere onderduikers centraal staat, ook een actuele tentoonstelling zien. In de interactieve filmpresentatie Free2choose komen voorbeelden uit de hele wereld aan bod die betrekking hebben op het recht op vrijheid van meningsuiting en het recht niet gediscrimineerd te worden. Bezoekers wordt telkens gevraagd wanneer aan welke rechten voorrang moet worden gegeven. Een voorbeeld van de onderwerpen die aan bod komen, zijn de protesten naar aanleiding van Deense spotprenten over de profeet Mohammed. ‘Hadden de Deense cartoons gepubliceerd mogen worden?’ is de vraag die kijkers bij het filmpje krijgen voorgelegd.

Papierrestauratoren aan het
werk in hun atelier.

‘Een gedeelte van het oude behang
waar Anne de plaatjes in haar kamer
heeft opgeplakt, is er nog en ook de
stukken met de kaart van Normandië
en de strepen die de groei van de
kinderen aangeven, zijn origineel.’
*(Otto Frank op 3 mei 1960 bij de opening
van het museum)*

Nico Lingbeek
Papierrestaurator

De luchtbehandelings-
installatie wordt op het dak
gehesen

Restauratie plaatjes achterhuis

‘Het is voor een papierrestaurator een wonderlijke ervaring om een eigenlijk heel gewoon behang met plaatjes met zoveel zorg te conserveren. Toen we gevraagd werden voor de conservering van de kamer van Anne, konden we niet vermoeden dat dat zo’n veelzijdige opdracht zou worden. Het was uniek om bij zo’n belangrijk project een centrale rol te vervullen en samen te werken met zoveel mensen die allemaal wilden bijdragen aan een zo goed mogelijk eindresultaat. Nu de kamer klaar is, zie je al het werk er niet aan af, het is nog steeds gewoon het kamertje van Anne.’

De eerste week van de onderduik, juli 1942, vrolijkte Anne haar kamertje op met een deel van haar ansichtkaarten- en filmsterrenverzameling. De plaatjes laten zien hoe Annes interesses in de loop van de onderduik veranderden. Het gaat om 59 plaatjes, waaronder foto’s van filmsterren, kinderen en kunstwerken, veelal uit het tijdschrift ‘Libelle’. Sinds de oprichting van de Anne Frank Stichting staat behoud van het behang met de plaatjes in de kamer van Anne Frank hoog op de agenda. In de zomer van 2008 is een omvangrijk restauratieproject afgerond.

Plakband

Na de oorlog zijn plaatjes die loslieten met synthetische lijm en met plakband vastgezet, met alle nadelige gevolgen van dien. De restauratoren hebben zowel lijm als plakband zonder schade kunnen verwijderen. De behangdelen zijn vervolgens verstevigd met Japans papier en op aluminium honingraatpanelen geplaatst. Voor alle behangdelen is een glazen vitrine op maat gemaakt. Hiermee is het originele behang met de plaatjes goed beschermd tegen stof en andere invloeden van buitenaf. Ook

gerestaureerd zijn de groeistreepjes die Otto Frank van Anne en Margot op de wand tekende, en het kaartje van Normandië waarop hij de invasie van de geallieerden bijhield. Dankzij deze werkzaamheden blijven de authentieke sporen van de onderduikers in het achterhuis voor toekomstige generaties bewaard.

Klimaat

Randvoorwaarde voor het behoud van de originele behangdelen en plaatjes is, naast de restauratie, het creëren van een stabiel klimaat. Om dit te bereiken zijn de oude panden van het museum voorzien van klimaatsystemen, zodat de originelen geen hinder meer ondervinden van schommelingen in temperatuur en luchtvochtigheid.

Steun

Het project kon worden uitgevoerd mede dankzij financiële steun van de BankGiro Loterij, het VSBfonds, het Anne Frank Fonds in Basel, de gemeente Amsterdam, het ministerie van VWS, het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg en het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Miep Gies vertelt over
Anne Frank.

‘Aan alle vrouwen: zorg voor waterproof
mascara als je dit museum gaat bezoeken!’

(Een bezoeker in het gastenboek van de website)

Otto Frankzaal.

Tv-personality Ruby Wax
en acteur en regisseur
Jeroen Krabbé bekijken het
dagboek van Anne Frank.

Aanpassingen museum

‘Mijn eigen historisch besef overbrugt heel soms de tijd, zo lijkt het tenminste. Als het stil is in het museum bijvoorbeeld, vroeg in de morgen, en ik me buig over de vitrine om een paar regels te lezen in het originele dagboek. Het was de kunst om aanpassingen te doen die naadloos aansluiten bij het doordachte concept van het bestaande museum. De presentatie van het dagboek is daarbij heel belangrijk. Je moet ingetogen te werk gaan, zonder toevoegingen die de aandacht afleiden. Bezoekers komen voor het achterhuis, maar de aanleiding is dit aangrijpende document humain, een aandoenlijk klein roodgeruit boekje.’

De vaste presentatie in het Anne Frank Huis is in 2008 aangepast. Tien jaar na de renovatie en de bouw van een geheel nieuwe vleugel werd het tijd voor een herziening. De filosofie van het museum is niet gewijzigd. Alle ingrepen zijn uitgevoerd binnen de grenzen van het bestaande concept. Er zijn tal van kleinere aanpassingen verricht, variërend van nieuwe tekstbordjes of gordijnen tot andere verlichting. Maar er hebben ook enkele grote veranderingen plaatsgevonden. Zo is er een nieuwe introductieruimte ontworpen met portretten en uitspraken van Anne Frank en hebben de maquettes die Otto Frank in 1961 liet maken van het achterhuis een vaste plaats in de route gekregen.

Otto Frankzaal

In de Otto Frankzaal zijn fragmenten te zien van een interview dat hij gaf in 1967. Hij vertelt over zijn terugkeer naar Nederland en over het belang van het dagboek. Ook zijn hier originele documenten te zien uit zijn archief, zoals een notitieboekje dat hij bijhield tijdens de lange reis terug van Auschwitz naar Amsterdam.

Dagboekzaal

De grootste verandering is een nieuwe dagboekzaal. Het dagboek heeft een centrale plaats in deze ruimte. De sfeer is ingetogen. Naast het dagboek zijn er ook enkele door Anne in 1944 herschreven pagina's te zien. En er is een korte film waarin Miep Gies vertelt over een bijzonder moment, toen zij Anne op een dag stoorde bij het schrijven.

Reactie

Zomaar een berichtje in het gastenboek: 'Het Anne Frank Huis bezocht ik in 1956 voor het eerst. Ik herinner me, dat de sfeer er beklemmend was. Nu: andere tijden, andere zeden, waaronder het gebruik van audiovisuele middelen om het leven van Anne, haar familie en hun vrienden in ontroerende beelden te presenteren. Dat neemt niet weg, dat de sfeer er beklemmend is gebleven. Het Anne Frank Museum anno 2008? Indrukwekkend!'

Medewerker Jane Redman tijdens een educatief programma.

Het 'Museumkwartier' van de BankGiro Loterij.

De presentatie tijdens de Uitmarkt.

'I vividly remember being in the hustle and bustle of Amsterdam, only to be surrounded by silence when we neared the house.'

(Een bezoeker in het gastenboek van de website)

Leo Roberti en tante Daat zingen Jordanees klassiekers tijdens de Museumnacht.

Groepsbezoek

‘Voor groepen is het al een tijdje mogelijk om te reserveren via internet. Men wordt dan op een afgesproken dag en tijd ontvangen en hoeft niet in een eventuele rij te staan. Hierbij kan nu een korte introductie van 10 of 30 minuten op geboekt worden, eventueel met een lunch in ons museumcafé. Het is leuk om deze groepen te ontvangen en de kennis die ik in de loop der jaren hebt opgebouwd, met anderen te delen.’

In totaal bezoeken 812 groepen het Anne Frank Huis voor een educatief programma. Hiervan zijn 274 groepen uit het basisonderwijs afkomstig, en 246 groepen uit het voortgezet onderwijs. Daarnaast worden 113 groepen uit Duitsland en 88 groepen uit Engeland ontvangen. 77 groepen ontvangen een inleidend programma en voor 14 groepen wordt een programma speciaal op maat gemaakt. Om te voldoen aan de grote vraag uit het onderwijs is het aanbod van educatieve programma’s vergroot. Een dertig minuten durend inleidend programma wordt structureel in het aanbod opgenomen. Groepen kunnen een tijdsreservering maken en staan niet meer in de rij. Hierbij kan ook een tien minuten durende ontvangst geboekt worden met een inleiding op het onderduikverhaal. In verband met deze uitbreidingen is het reserveringssysteem op de website geheel aangepast.

Uitmarkt

De Anne Frank Stichting neemt eind augustus deel aan de Uitmarkt in Amsterdam. De BankGiro Loterij plaatst bij deze opening

van het culturele seizoen als belangrijkste museumsponsor een ‘Museumkwartier’ van gestapelde zeecontainers. In een container die als het kamertje van Anne is ingericht, presenteert de stichting zich met een korte film.

Museumnacht

Met 40 andere Amsterdamse musea doet de Anne Frank Stichting op 1 november, voor het negende jaar, mee aan de Museumnacht. Met als thema ‘Aan die voet van die oude Wester’ is het museumcafé ingericht als authentiek Jordanees café. Het duo Leo Roberti en tante Daat laten met hun combo levensliederen van o.a. Willy Alberti, Johnny Jordaan en Zwarte Riek horen. Daarnaast is het ook mogelijk voor bezoekers om de speciaal verlichte tuin achter het museum te bezoeken en een blik te werpen op het achterhuis en de veelbesproken kastanjeboom.

Anne Frank krant 2008.

Tarik Yousif bij de presentatie van het lespakket Free2choose.

www.annefrankguide.net

Leerlingen in discussie met behulp van Free2choose.

'Je moet accepteren dat andere mensen ook gebruikmaken van hun rechten, ook al ben je het niet met ze eens.'
(Een leerling over het lespakket Free2choose)

Educatie

‘Afgelopen jaar hebben mijn leerlingen van de derde klas vmbo meegewerkt aan Freezchoose. Ze mochten in filmpjes figureren en met elkaar in discussie gaan. De leerlingen vonden het duidelijk spannend om gefilmd te worden! Ze werden gestimuleerd om hun beste beentje voor te zetten. De opnames waren een succes: na twee dagen filmen waren alle belangrijke argumenten genoemd en mochten we moe maar voldaan naar huis. Het is bijzonder om je eigen leerlingen terug te zien op dvd. Het is een leuke dvd geworden, die goed gebruikt kan worden in de lessen bij de vakken geschiedenis en maatschappijleer.’

Freezchoose op school

In september wordt het lespakket Freezchoose gelanceerd. Freezchoose is een discussieprogramma voor het voortgezet onderwijs over botsende grondrechten en de grenzen van de vrijheid. Met behulp van filmclips, discussievormen en bronnenmateriaal worden leerlingen uitgedaagd om over concrete situaties na te denken, een standpunt in te nemen en met klasgenoten in discussie te gaan. Bijvoorbeeld over de vraag: ‘Mag de politie zomaar foto’s maken van hangjongeren en een dossier van hen aanleggen?’ Tijdens de lancering, met radio- en tv-presentator Tarik Yousif, stond dan ook het belang van discussiëren over botsende grondrechten centraal. Het lespakket slaat goed aan. Docent Naomi Nagtegaal van het Calvijn Junior College in Amsterdam neemt in december het duizendste exemplaar van het lespakket in ontvangst. Het lesmateriaal is gerealiseerd dankzij de financiële bijdrage van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Anne Frank krant

In het voorjaar verschijnt de negenentwintigste editie van de Anne Frank krant voor de groepen

zeven en acht van het basisonderwijs. Het thema is dit jaar ‘groepen’ en het daaraan verbonden ‘wij-zij denken’. In de bijlage – een klein boekje in het midden van de krant – worden negen jongeren geportretteerd. Zij vertellen over de verschillende groepen waarvan zij deel uitmaken, en gaan ook in op de vraag hoe belangrijk die groepen zijn in hun dagelijks leven. De krant wordt door ruim zestig procent van de basisscholen in Nederland gebruikt.

Werkstukwijzer

De website Werkstukwijzer krijgt er maar liefst tien nieuwe landenversies erbij. Op Holocaust Memorial Day, 27 januari, wordt de Werkstukwijzer gelanceerd in Australië, Argentinië, Brazilië, Denemarken, Indonesië, Oekraïne, Portugal, Polen, Spanje en Zweden. Met deze online bronnenbank kunnen scholieren zelfstandig een werkstuk of spreekbeurt maken over Anne Frank en de Tweede Wereldoorlog. Basis voor alle Werkstukwijzers is de Nederlandse Werkstukwijzer, die sinds 2003 online is. In totaal zijn er nu negentien Werkstukwijzers in veertien talen.

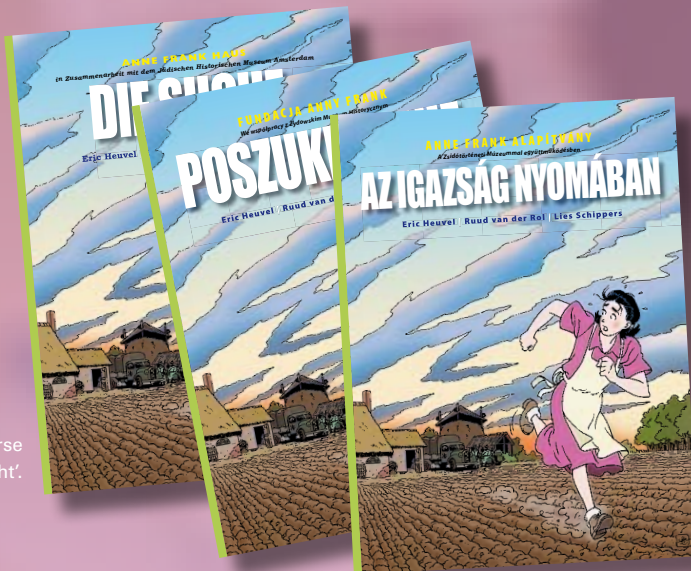
Leerlingen aan de slag met 'De Zoektocht' in de klas.

Jongeren met elkaar in discussie rond het thema antisemitisme.

TASK FORCE FOR
INTERNATIONAL
COOPERATION ON
HOLOCAUST
EDUCATION,
REMEMBRANCE
AND RESEARCH

De Anne Frank Stichting neemt deel aan de Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research.

De Duitse, Poolse en Hongaarse versie van 'De Zoektocht'.

'No Laughs, No Thrills, and Villains All Too Real.'
(*'The New York Times'* op 27 februari over 'De Zoektocht')

Holocausteducatie

‘Na het succes van “De Zoektocht” op Nederlandse scholen waren we benieuwd hoe leerlingen buiten Nederland op de strip zouden reageren. We zijn een pilot begonnen in Duitsland, Polen en Hongarije. Door mijn Hongaarse afkomst was dit voor mij een heel bijzondere ervaring. Ik vond het erg leuk om in mijn moedertaal de docententraining te geven en te zien hoe goed de leerlingen met de strip uit de voeten konden. Het is een fantastisch resultaat dat de strip straks al in Duitsland in de winkel te koop zal zijn!’

De Zoektocht

In 2007 verscheen het educatieve stripboek ‘De Zoektocht’. In dit beeldverhaal worden de belangrijkste feiten over de Holocaust verteld aan de hand van de belevenissen van fictieve Joodse families. De strip biedt jongeren de gelegenheid om op laagdrempelige wijze kennis te maken met de belangrijkste feiten over de Holocaust. De strip en het begeleidende lesmateriaal is gemaakt voor jongeren tussen de 13 en 16 jaar.

Na het succes van ‘De Zoektocht’ in Nederland wordt onderzocht of de strip ook gebruikt kan worden in het Duitse, Poolse en Hongaarse onderwijs. Internationale publiciteit, onder andere in ‘The New York Times’, zorgt voor extra positieve aandacht. In samenwerking met het Anne Frank Zentrum in Berlijn, het Pools-Duits Centrum in Krakau en het Holocaust Memorial Center in Boedapest is een pilotproject gestart. De strip en het bijbehorende lesmateriaal worden getest op scholen om te zien of de strip daar aanslaat en om uit te zoeken of het lesmateriaal per land moet worden aangepast. De eerste resultaten zijn zeer positief, al moeten sommige docenten

en leerlingen wennen aan deze vorm van informatieoverdracht.

Antisemitisme

In Duitsland is het boek ‘Alle Juden sind... 50 Fragen zum Antisemitismus’ verschenen. Dit is een vertaling en uitbreiding van ‘Vijftig vragen over antisemitisme’, dat in 2005 in Nederland verscheen.

De Office for Democratic Institutions and Human Rights van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa werkt met de Anne Frank Stichting aan verdere verbreiding van het lespakket over antisemitisme. Van de driedelige lessenserie ‘Antisemitisme. Oude en nieuwe vooroordelen’ zijn versies voor tien landen ontwikkeld. In elk land wordt het materiaal toegespitst op de belevingswereld van de jongeren daar. In oktober en november vonden in Krakau (Polen), Kaliningrad (Russische Federatie), Vilnius (Litouwen) en Kiev (Oekraïne) seminars plaats voor docenten en trainers. In Duitsland zijn in 2008 dertig seminars voor docenten over de lessenserie verzorgd door het Anne Frank Zentrum, de partnerorganisatie van de Anne Frank Stichting.

Stadsdeelvoorzitter Ahmed Marcouch opent op 4 november de Anne Franktentoonstelling in het Technisch College Amsterdam in Amsterdam-Slotervaart.

‘De foto is op het juiste moment gemaakt, heeft een mooie compositie en geeft de spanning goed weer.’

(Jurycommentaar bij de winnende foto)

De winnende foto van de Anne Frankfotowedstrijd gemaakt door Evgenia Stanina.

Leerlingen van de Anne Frankschool in Argentan, Frankrijk, planten een zaailing van de ‘Anne Frankboom’.

Een citaat van Anne Frank op de buitenkant van de boekwinkel van het museum.

Diverse activiteiten

‘Het werken met scholieren tijdens een gidsentraining is voor mij een grote uitdaging. Wat achterdochtig komen sommige jongeren binnen en zeggen dat ze daar alleen maar zijn omdat ze wiskunde nóg erger vinden. Gedurende de trainingsdag worden ze gegrepen door het verhaal van het dertienjarige meisje dat moest onderduiken. ‘s Nachts moet er een metamorfose hebben plaatsgevonden waarin de ongeïnteresseerde jongeren zich ontpoppen tot professionele gidsen, want tijdens de eerste rondleiding kunnen zij tot in detail vertellen over Anne, haar familie en de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog en de Jodenvervolgung.’

Bomen

Anne Frankscholen in verschillende Europese landen planten op 12 juni, de geboortedag van Anne Frank, een zaailing van de ‘Anne Frankboom’ in de buurt van hun school. De boompjes zijn ontkiemd uit kastanjes van de 170 jaar oude kastanjeboom in de binnentuinen bij het achterhuis. Anne Frank kon de boom vanuit het zolderraam zien en schreef erover in haar dagboek.

Fotowedstrijd

Winnaar van de Anne Frankfotowedstrijd ‘Sources of Inspiration 2008’ is de 16-jarige Evgenia Stanina uit Rusland. De jury, bestaande uit twaalf getalenteerde jonge fotografen van de internationale Joop Swart Masterclass, koos unaniem voor de foto die zij van een jong meisje maakte na een bungeejump. Ruim 400 jongeren deden mee aan de fotowedstrijd en brachten met hun foto en onderbouwing tot uitdrukking hoe zij aankijken tegen de thema’s vrijheid, goedheid, geven, moed, geluk en menselijkheid. Thema’s waarover Anne Frank in haar dagboek schreef. De Anne Frank Stichting organiseerde de wedstrijd in samenwerking met MSN, Canon, CanvasDirect en World Press Photo.

Wereldboekenstad

Van 23 april 2008 tot 22 april 2009 mag Amsterdam zich namens de UNESCO, de VN-organisatie voor onderwijs, wetenschap en cultuur, Wereldboekenstad noemen. Er zijn drie iconen gekozen die een verhaal vertellen over de historie en actualiteit van Amsterdam als Wereldboekenstad. Dit zijn Spinoza, Annie M.G. Schmidt en Anne Frank. De Anne Frank Stichting neemt deel aan verschillende activiteiten rond Anne Frank.

Stadstournee

In het kader van Wereldboekenstad wordt in juli, in aanwezigheid van Annes jeugdvriendin Jacqueline van Maarsen, de tentoonstelling ‘Anne Frank - een geschiedenis voor vandaag’ in de Openbare Bibliotheek Amsterdam geopend. Speciaal voor de presentatie in de bibliotheek is een aanvulling gemaakt: in vitrines zijn boeken te zien die Anne in het achterhuis las. De boeken gaan vergezeld van citaten uit haar dagboek, die duidelijk maken wat de betekenis van deze boeken was voor haar ontwikkeling als schrijfster. Daarna reist de expositie langs verschillende scholen in Amsterdam. Op alle scholen worden leerlingen getraind om als gids medeleerlingen rond te leiden.

Zestig jaar Universele Verklaring van de Rechten van de Mens vormt in Bandung de start voor discussies, workshops en een tentoonstelling over Anne Frank.

De Anne Franktentoonstelling in Mariana (Minas Gerais), Brazilië.

De balletgroep van de Parostokschool uit Poltava, Oekraïne, poseert voor het Anne Frank Huis.

‘I have read Dickens, Dostoyevsky, Melville, and Tolstoy. Never have I read anything as profound and moving as the words of a teenage girl, Anne Frank.’

(Een bezoeker in het gastenboek van de website)

Wereldwijd

‘In oktober kregen wij bezoek van de Parostokschool uit Poltava, Oekraïne, 26 kinderen van 9 tot 21 jaar, met hun balletvoorstelling “Anne Frank’s Diary”, geïnspireerd door de Anne Franktentoonstelling in Oekraïne. In samenwerking met het Geert Groote College Amsterdam vonden daar drie voorstellingen plaats. Voor hen en de medewerkers van de stichting was de voorstelling een onvergetelijke ervaring. De zaal met 450 tieners was na vijf minuten doodstil, iedereen was zeer onder de indruk van de acteer- en dansprestaties van de groep, maar ook van hun ontroerende manier van uitbeelden van het verhaal van Anne Frank.’

Anne Franktentoonstellingen

De reizende tentoonstelling ‘Anne Frank – een geschiedenis voor vandaag’ is in 2008 in 174 plaatsen in twintig landen over de hele wereld te zien. De plaatsingen zijn onder andere mogelijk gemaakt door steun van de Nederlandse ambassades, het Hivos en het Erasmushuis. In Stavanger start in mei de Noorse versie van de tentoonstelling voor een tournee van twee jaar. De opening vindt plaats bij de Intercultural House Foundation. De jongeren die de rondleidingen voor schoolgroepen verzorgen, hebben grotendeels een islamitische achtergrond.

In samenwerking met het Center for Prevention of Violence in Nicaragua ontvangen jongeren afkomstig uit de sloppenwijken een training om rondleidingen te verzorgen bij de tentoonstelling in het Nationaal Museum in Managua.

In Bandung, Indonesië, is in samenwerking met het cultureel centrum Common Room een reeks van activiteiten over Anne Frank gestart ter gelegenheid van zestig jaar Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Het is de bedoeling om in meerdere steden in Indonesië tot een samenwerking te komen met lokale instellingen en universiteiten.

Partners

In Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten bevinden zich de partnerorganisaties van de Anne Frank Stichting.

De Anne Frank Trust in Londen voert onder andere, als antwoord op het racisme in de gevangenissen, het Anne Frank Prison Project uit. Anne Franktentoonstellingen maken een tournee langs gevangenissen en gedetineerden worden getraind om rondleidingen aan medege-detineerden te verzorgen. In navolging van de positieve ervaringen in Engeland is het project ook in Duitsland van start gegaan. In het Anne Frank Zentrum in Berlijn is de permanente tentoonstelling ‘Anne Frank. hier & heute’ te zien. De tentoonstelling vertelt het verhaal van Anne Frank, en jongeren komen aan het woord over thema’s die ook in het dagboek van Anne Frank een belangrijke rol spelen. De uitreiking van de Spirit of Anne Frank Awards door het Anne Frank Center in New York is een jaarlijks evenement. De Awards worden uitgereikt aan auteurs, studenten en docenten die initiatieven nemen ter bevordering van meer respect en gelijkwaardigheid in de samenleving.

Het achtste monitorrapport.

De auteurs van het achtste monitorrapport.

Onderzoeker Jaap van Donselaar wordt geïnterviewd over het monitorrapport.

‘De aandacht voor potentiële moslimterroristen staat niet in verhouding met de aandacht voor extreemrechts. Terwijl extreemrechts de afgelopen jaren behoorlijk groeide.’

(‘NRC Handelsblad’ op 11 december in een artikel over het achtste monitorrapport)

Het webdossier ‘Holocaustontkenning’.

Onderzoek

'Ik werk nu twee jaar als documentalist op de afdeling Onderzoek & Documentatie. Een van mijn taken is de eindredactie op de Nieuwsbrief Racisme & Extremisme, die we maandelijks uitbrengen. Bij de actualiteit betrokken zijn is wat mij het meest aanspreekt in mijn werk. Vaak zit ik erbovenop. Bijvoorbeeld doordat ik dagelijks een digitale knipselkrant samenstel. Berichtgeving over extreemrechtse demonstraties, bekladdingen met hakenkruisen, uitspraken van politici, maar ook ontwikkelingen in de wereld die in Nederland hun weerslag hebben, zijn zo onderdeel van mijn werk.'

De Monitor Racisme & Extremisme is een wetenschappelijk onderzoeksproject van de Universiteit Leiden en de Anne Frank Stichting. Dit project is opgezet om uiteenlopende vormen van discriminatie, antisemitisme en extremisme te volgen en erover te rapporteren.

Monitor acht

In december verschijnt de achtste rapportage. Aan deze rapportage hebben dertien onderzoekers meegewerkt, afkomstig van de Universiteit Leiden, RADAR Rotterdam en de Anne Frank Stichting. De onderzoekers concluderen dat het probleem van de 'islamofobie' in Nederland afgelopen jaar aanzienlijk groter is geworden. Dit betreft niet alleen het negatieve opinieklimaat over moslims, maar ook het toegenomen geweld tegen deze gemeenschap en het vaker gedogen van grove beledigingen die tegen moslims gericht zijn. Daarnaast zijn er twee andere opvallende bevindingen. Het extreemrechtse landschap in Nederland is de laatste jaren ingrijpend veranderd. Dit komt enerzijds door sterk toenemend extreemrechts straatactivisme en anderzijds door de wijze waarop radicaler wordende politieke partijen zich manifesteren. Zo wordt de Partij voor de Vrijheid van Geert Wilders op basis van de

door de onderzoekers gehanteerde criteria als extreemrechts aangemerkt. De balans tussen vrijheid van meningsuiting en bescherming tegen discriminatie is de afgelopen monitorperiode veranderd. Oorzaken zijn gelegen in een veranderend politiek klimaat – kort samengevat: 'je moet kunnen zeggen wat je denkt' – en in neveneffecten van beleid tegen terrorisme en radicalisering.

www.monitorracisme.nl

Op de website www.monitorracisme.nl verschijnt in maart de 'Kroniek Antisemitisme 1945-2004'. Hierin komen de belangrijkste antisemitische ontwikkelingen in Nederland na de Tweede Wereldoorlog aan bod. In het nieuwe webdossier 'Demonstraties' wordt de besluitvorming over demonstraties van (rechts-)extremisten inzichtelijk gemaakt. Verder is het webdossier 'Holocaustontkenning' online gegaan met een overzicht van nieuwsberichten, achtergrondartikelen en rechtspraak over dit onderwerp.

In oktober verschijnt de eerste Nieuwsbrief Racisme & Extremisme. Het belangrijkste doel van deze maandelijkse uitgave is het bevorderen van informatie-uitwisseling tussen vakgenoten en beleidsmakers.

‘Just visited this incredible museum for the third time.
Fabulous! Did stop in the museum café and had the most
wonderful apple pie. Is this recipe available, please?’

(Een bezoeker in het gastenboek van de website)

Minister van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap Ronald Plasterk bezoekt
de Stichting en laat zich informeren
over de werkzaamheden.

Hoofdrolspeelster Isabela
Castillo van de Spaanse
musical ‘Ana Frank – un canto
a la vida’ tijdens een bezoek
aan het Anne Frank Huis.

Ellen Damsma, managing director
van de BankGiro Loterij en Kleis
Broekhuizen, zakelijk-financieel
directeur van de Anne Frank
Stichting, tijdens de overhandiging
van de cheques.

Anne Frank Stichting

‘De museumwinkel heeft een duidelijk gezicht, alle artikelen verwijzen naar Anne Frank en de wereld waarin zij leefde. Deze geschiedenis wordt van generatie op generatie doorgegeven. Veel ouders kopen het dagboek voor hun kinderen in onze winkel, vaak omdat ze er zelf als kind zo van onder de indruk waren. Ze hechten er waarde aan het dagboek te kopen op de plaats waar het geschreven is, en het liefst in hun eigen taal. Wij zijn in gesprek met diverse uitgevers over de hele wereld met als doel zoveel mogelijk vertalingen in de museumwinkel aan te kunnen bieden.’

De Anne Frank Stichting is een onafhankelijke organisatie die de plek beheert waar Anne Frank tijdens de Tweede Wereldoorlog was ondergedoken en waar zij haar dagboek schreef. De Stichting brengt Annes levensverhaal wereldwijd onder de aandacht ter bezinning op de gevaren van antisemitisme, racisme en discriminatie, en op het belang van vrijheid, gelijke rechten en democratie.

Organisatie

De Anne Frank Stichting is een non-profitorganisatie. De twee pijlers waarop de stichting steunt, zijn publieksvoorlichting en educatie. Van de ruim honderd medewerkers bij de Stichting is ongeveer de helft werkzaam ten behoeve van het museum en de museumbezoekers. De overige werknemers zijn voor het merendeel betrokken bij de ontwikkeling van educatieve projecten en activiteiten in binnen- en buitenland of verrichten onderzoek op het gebied van racisme en extremisme.

Financiën

Voor haar inkomsten is de Anne Frank Stichting voor een groot deel afhankelijk van het museumbezoek; ruim 95 procent van de begroting wordt gedekt door de opbrengsten van het museum. Voor de financiering van de verschillende grote projecten die in dit activiteitenverslag beschreven worden, is de stichting aangewezen op bijdragen van diverse fondsen, samenwerkingspartners, vrienden en donateurs of subsidiënten als de Europese Unie en de Nederlandse overheid. Sinds 2007 is de Anne Frank Stichting beneficiënt van de BankGiro Loterij en ontvangt zij voor een periode van vijf jaar een bedrag van 200.000 euro per jaar.

Lot uit de loterij

Op 6 februari, tijdens een feestelijke bijeenkomst in Amsterdam, ontvangt de Anne Frank Stichting van de BankGiro Loterij een extra bijdrage van 750.000 euro. Deze eenmalige bijdrage is afkomstig uit de extra trekking van de BankGiro Loterij en is bestemd voor de bouw van een virtuele vleugel van het Anne Frank Huis, die in 2010 online gaat.

Verwante organisaties

Bestuur en directie

Hans Westra
(algemeen directeur)
Kleis Broekhuizen
(zakelijk-financieel directeur)

Raad van Toezicht

De heer mr. M.W.B. Asscher
(vicevoorzitter)
Mevrouw mr. J.E. Biesheuvel-
Vermeijden
Rabbijn mr. M. ten Brink
De heer W. Kok *(voorzitter)*
Mevrouw P.W. Kruseman
De heer dr. M. Simon
De heer mr. H.D. Tjeenk
Willink

Raad van Advies

Mevrouw drs. G. Acton
Mevrouw M.A. Bouhuys
(† 30 juni)
De heer mr. P.R. Brouwer *(tot
november 2008)*
De heer mr. P. van Dijk
Mevrouw M.H.M.F. Garde-
niers-Berendsen
De heer drs. R.J. Glaser
Mevrouw drs. M.L. Henneman
De heer ir. N.G. Ketting
De heer mr. H.E. Koning
Mevrouw drs. R.C. Musaph-
Andriesse
Mevrouw mr. J.E. Overdijk-
Francis

Anne Frank Center
38 Crosby Street, 5th floor
New York NY 10013
Verenigde Staten
Tel. 001-212-4317993
Fax 001-212-4318375
www.annefrank.com

Anne Frank Trust UK
Star House, 104/108 Grafton
Road, Kentish Town
Londen NW5 4BA
Groot-Brittannië
Tel. 0044-20-72845858
Fax 0044-20-74282601
www.annefrank.org.uk

Anne Frank Zentrum
Rosenthalerstraße 39
D-10178 Berlijn
Duitsland
Tel. 0049-30-2888656-00
Fax 0049-30-2888656-01
www.annefrank.de

Anne Frank Fonds
Steinengraben 18
CH-4051 Bazel
Zwitserland
Tel. 0041-61-2741174
Fax 0041-61-2741175
www.annefrank.ch

Colofon

Uitgave:
Anne Frank Stichting
Postbus 730
1000 AS Amsterdam
Kantoor: Westermarkt 10
Tel. 020 - 556 71 00
Fax 020 - 620 79 99
Museum: Prinsengracht 267
Tel. 020 - 556 71 05
www.annefrank.org

Samenstelling en redactie:
Ton Mascini,
afdeling Communicatie

Foto's:
Juil Hondius *(omslag, p. 2, 4, 8)*
Riekus Heller *(portretten en overige foto's)*
Gerrit van der Linden *(p. 6)*
Nico Lingbeek *(p. 6)*
Henk Geraedts *(p. 7)*
Ton Mascini *(p. 10)*
Charlotte Bogaert *(p. 12)*
Simone Timmermans *(p. 14)*
Ingrid van Voorthuijsen *(p. 14)*
École Anne Frank, Argentan *(p. 16)*
Levien Rouw *(p. 16)*
Evgenia Stanina *(p. 16)*
Ita Amahorseiija *(p. 18)*
Bandung Oral History *(p. 18)*
Plataforma Brasil Holanda *(p. 18)*
Roy Beusker *(p. 20)*

Striptekeningen:
Eric Heuvel *(p. 14)*

Vormgeving:
Basisontwerp Karel Oosting
Opmaak Pieter Mineur,
Schuttelaar & Partners

Druk:
Thieme Grafimedia Groep

© Anne Frank Stichting, 2009

Wilt u op de hoogte blijven
van de activiteiten van de Anne
Frank Stichting, meldt u zich
dan aan voor de nieuwsbrief
via www.annefrank.org. Als
u de stichting financieel wilt
ondersteunen, kunt u zich
via de website aanmelden als
vriend of donateur.

Januari	Camden, Verenigd Koninkrijk	Ruynes-en-Margeride, Frankrijk	Győr, Hongarije	‘Anne Frank - een geschiedenis voor vandaag’
Beijing II, China	Frankland, HMP, Durham,	Stavanger, Noorwegen	Hamburg, Duitsland	1 ‘The Anne Frank Story’
Brent I, Verenigd Koninkrijk	Verenigd Koninkrijk	Trofaia, Slovenië	Hounslow, Verenigd Koninkrijk	2 ‘Anne Frank - ein Mädchen aus Deutschland’
Brent II, Verenigd Koninkrijk	Greenwich, Verenigd Koninkrijk	Juni	John’s Creek, GA, Verenigde Staten	3 ‘Anne Frank in the World’
Clamecy, Frankrijk	Ketzin, Duitsland	Camden, Verenigd Koninkrijk	Klepp, Noorwegen	4 ‘Anne Frank: A Private Photo Album’
Crema, Italië	Lake Zurich, IL, United Staten	Feltham, HMP, Middlesex,	Managua, Nicaragua	5 ‘Anne Frank + you’
Decatur, CA, Verenigde Staten ³	Linz II, Donau, Oostenrijk	Verenigd Koninkrijk	Martin, Slowakije	
Esch-sur-Alzette, Luxemburg	Maassluis, Nederland	Klodzko, Polen	Plauen I, Duitsland	
Glen Parva, HMP, Leicestershire,	Manchester, Verenigd Koninkrijk ⁴	Leeds, Verenigd Koninkrijk ⁵	Plzen II, Tsjechië	
Verenigd Koninkrijk	Metz, Frankrijk	Southwark II, Verenigd Koninkrijk	Villareal, Castellón, Spanje	
Hudiksvall, Zweden	Neufchâteau, België	Tower Hamlets III, Verenigd Koninkrijk	November	
Litoměřice, Tsjechië	Parijs III, Frankrijk	Vrbové, Slowakije	Alzira, Valencia, Spanje	
Liverpool, Verenigd Koninkrijk ⁵	Salgótarján, Hongarije	Wormwood Scrubs, HMP,	Amsterdam-West, Junior College,	
Madison, WI, Verenigde Staten ¹	San Marcos, Guatemala	West London, Verenigd Koninkrijk	Nederland	
Mannheim, Duitsland ²	Schöppingen, Duitsland	Juli	Amsterdam-West, TeC, Nederland	
Muncie, IN, Verenigde Staten	Skalica, Slowakije	Amsterdam, OBA, Nederland	Caracas II, Venezuela,	
Newcastle, Verenigd Koninkrijk	Tower Hamlets II, Verenigd Koninkrijk	Krimml, Oostenrijk	Freital, Duitsland	
Northumbria, Verenigd Koninkrijk	Watkinsville, GA, Verenigde Staten	Linz V, Donau, Oostenrijk	Hillington, Verenigd Koninkrijk	
Oldenburg, Duitsland	Wooster, OH, Verenigde Staten ¹	München, Duitsland	Jablonec nad Nisou, Tsjechië	
Parijs I, Frankrijk	April	Augustus	Kvinherad, Noorwegen	
Saint-Hubert, België	Ahrensburg, Duitsland ²	Huehuetenango, Guatemala	Northumbria, South Tyneside College,	
Stockton-on-Tees, Verenigd Koninkrijk	Chandler, AZ, Verenigde Staten	Lutherstadt Eisleben, Duitsland	Verenigd Koninkrijk	
Ternopil, Oekraïne	Cigliano, Vercelli, Italië	September	Paisley, Verenigd Koninkrijk	
Torgau, Duitsland ⁴	Enfield I, Verenigd Koninkrijk	Bratislava, Slowakije	Parijs VI, Frankrijk	
Utrecht, Nederland	Escuintla, Guatemala	Budapest, Hongarije	Plauen II, Duitsland	
White Plains, NY, Verenigde Staten	Florange, Frankrijk	Carrolton, GA, Verenigde Staten	Ružomberok, Slowakije	
Zagreb, Kroatië	Komárno, Slowakije	Cartagena, Colombia	Santa Cruz, Argentinië	
Zgierz, Polen	Habay-la Neuve, België	Finnøy, Noorwegen	Savannah, GA, Verenigde Staten ¹	
Februari	Linz III, Donau, Oostenrijk	Glasgow I, Verenigd Koninkrijk	Schmalkalden, Duitsland	
Beijing III, China	Metz, Frankrijk	Harrow, Verenigd Koninkrijk	Sopron, Hongarije	
Brezno, Slowakije	Porto Alegre, Brazilië	Holloway, HMPYOI, North London,	Statesboro, GA, Verenigde Staten	
Chortkiv, Oekraïne	San Antonio, TX,	Verenigd Koninkrijk	Stockport, Verenigd Koninkrijk ⁵	
Enfield, Verenigd Koninkrijk ⁵	Verenigde Staten ⁴	Kherson, Oekraïne	Valencia, Spanje	
Hamburg, Duitsland ²	Southwark I, Verenigd Koninkrijk	Lüdenscheid, Duitsland	Venetie, Italië	
Hotton, België	Stockholm, Zweden	Neustrelitz, Duitsland	Xàtiva, Valencia, Spanje	
Linz I, Donau, Oostenrijk	Stoke Heath, HMP, Shropshire,	Parijs V, Frankrijk	December	
Madrid I, Spanje ⁴	Verenigd Koninkrijk	Pentonville, HMP, North London,	Bandung, Indonesië	
Madrid II, Spanje ⁴	Uzhhorod, Oekraïne	Verenigd Koninkrijk	Będzin, Polen	
Parijs II, Frankrijk	Usk, HMP, Wales, Verenigd Koninkrijk	Trier, Duitsland	Brent III, Verenigd Koninkrijk	
Pécs, Hongarije	Mei	Wandsworth, HMP, South London,	Ealing, Verenigd Koninkrijk	
Strážnice, Tsjechië	Blackburn, Verenigd Koninkrijk ⁵	Verenigd Koninkrijk	Gattatico, Italië	
Syracuse, NY, Verenigde Staten ⁴	Enfield II, Verenigd Koninkrijk	Wandsworth, South Thames	Glasgow III, Verenigd Koninkrijk	
Terebovlya, Oekraïne	Hlinsko, Tsjechië	College, South London,	Guatemala City, Guatemala	
Tower Hamlets I, Verenigd Koninkrijk	Homburg, Duitsland	Verenigd Koninkrijk	Segorbe, Castellón, Spanje	
Traunstein, Duitsland	Komárom, Hongarije	Oktober	Torrellano Elx, Alicante, Spanje	
Wandsworth, Verenigd Koninkrijk	Latchmere House, HMP, Surrey,	Altcourse, HMP, Liverpool,		
Maart	Verenigd Koninkrijk	Verenigd Koninkrijk		
Athens, GA, Verenigde Staten	Linz IV, Donau, Oostenrijk	Amsterdam-Zuid, Geert Groote		
Berejani, Oekraïne	Mariana, Brazilië	College, Nederland		
Bolzano, Italië	New Hall, HMP, Wakefield,	Caracas I , Venezuela,		
Brasilia, Brazilië	Verenigd Koninkrijk	Delmenhorst, Duitsland		
Brixton, HMP, Londen,	Parijs IV, Frankrijk	Glasgow II, Verenigd Koninkrijk		
Verenigd Koninkrijk	Quiche, Guatemala	Gloucester, Verenigd Koninkrijk ⁵		

De Anne Frank Stichting heeft een foto van Annes liefde van 'één zomer lang', Peter Schiff gekregen. De foto is geschonken door Ernst Michaelis, een jeugdvriend van Peter uit Berlijn. Peter is uiteindelijk in Auschwitz omgekomen. Door het fotootje van Peter Schiff is er bij de naam in het dagboek nu ook een gezicht gekomen.

Voorkant: Het achterhuis is na de arrestatie van de onderduikers geheel leeggehaald. Na de oorlog wilde Otto Frank dat de kamers leeg zouden blijven. Om toch een beeld te kunnen geven van de inrichting van de schuilplaats liet hij in 1961 maquettes vervaardigen.